

بهش: زانسته کومه لایه تیه کان

کۆلیژ: پهروه ردهی بنه پرهت

زانکۆ: سه لاهه ددین - هه ولێر

بابهت: جوگرافیای ده رامه ته سروشتییه کان

په رتووکی کۆرس: (سالی ۲) / پۆلی دووهم

ناوی مامۆستا: هدیة محمد أحمد

سالی خویندن: (۲۰۲۲-۲۰۲۳)

پەرتووكى كۆرس

Course Book

۱. ناوى كۆرس	جوگرافىيە دەرامەتە سىرۇشتىيە كان
۲. ناوى مامۇستاي بەر پىرس	ھىدە مەھمۇد اھمەد
۳. بەش / كۆلىژ	پەروەردەى بىنەپەت / بەشى زانستە كۆمەلەپەتتەى كان
۴. پەيوەندى	نېمىل: hadeia.ahmed@su.edu.krd ژمارەى تەلەفون: ۰۷۵۰۴۶۰۳۵۶۳
۵. يەكەى خويندىن (بە سەعات) لە ھەفتەپەك	تېۋرى: ۳ پىراكتىك: نېپە
۶. ژمارەى كاركردن	۱۲ كاژىر
۷. كۆدى كۆرس	
۸. پىروفایەلى مامۇستا	<p>ھەلگىرى بىرنامەى بەكالژىپۇس لە ئاداب / زانكۆى سەلەھەدەىن – ھەلگىرى، كۆلىژى ئاداب، بەشى جوگرافىا / حوزەىرانى ۲۰۰۲ / ھەلگىرى بىرنامەى ماستەر لە ئاداب / زانكۆى سەلەھەدەىن – ھەلگىرى، كۆلىژى ئاداب، بەشى جوگرافىا / مايسى ۲۰۰۸ / تۆپزەر لە كۆلىژى ياساۋ رامبارى، لە ۲۰۰۲/۱۲/۱۱ تا خويندىن ماستەر / وانەبېژ لە بەشى جوگرافىا / ئىۋاران / كۆلىژى ئاداب / زانكۆى سەلەھەدەىن – ھەلگىرى، بۇ سالى خويندىن (۲۰۰۸-۲۰۰۹) / تۆپزەر لە رېكخراۋى PDA پالېشتىكراۋ لە لايەن رېكخراۋى NPA نەروپىجى بۇ ماۋەى يەك سال (۲۰۰۹).</p> <p>ئىستا: مامۇستاي زانكۆىيە بە پەلى زانستى پىروفېسۇرى يارىدەدەر لە بەشى زانستە كۆمەلەپەتتەى كان / كۆلىژى پەروەردى بىنەپەت / زانكۆى سەلەھەدەىن – ھەلگىرى.</p> <p>تۆپزىنەۋەۋە باسە بلاۋكراۋە كان:</p> <p>□ الاستىبان Questionnaire مجلە پارېزەر، العدد (۱۱) لسنە ۲۰۰۶.</p> <p>□ دىيارىكردى سنورى ھەرىم بەگۆپىرەى ياساى نۆدەۋلەتى، كۆفارى پارېزەر، ژمارە (۱۰)، سالى ۲۰۰۵.</p> <p>□ ئەمنىدارى نەتەۋە يەكگرتۋە كان، كۆفارى پارېزەر، ژمارە، (۱۲-۱۳)، سالى ۲۰۰۷.</p> <p>□ رېككەۋتتەنمە كانى بازىرگانى نۆدەۋلەتى، كۆفارى پارېزەر، ژمارە (۹)، سالى ۲۰۰۵.</p> <p>□ پارېزەر رايەتى لە سەر تۆپى ئەنتەرنىت، كۆفارى پارېزەر، ژمارە (۸)، سالى ۲۰۰۴.</p> <p>6. سەرنج راكئشانى ۋولتائى كەنداۋ بۇ ۋەبەرىئەتتەى كشتوكالى لە كوردستاندا، رۆژنامەى خەبات، ژمارە (۲۹۳۲)، چارەشەمە ۲۰۰۸/۸/۶.</p> <p>7. درجات الحرارة المؤثرة في محافظة دهوك، مجلة كلية الآداب جامعة الإسكندرية، مصر، العدد (۸۱)، لسنة ۲۰۱۶، ص ۴۵۵-۵۲۱.</p> <p>8. التباين الجغرافي لتوزيع الغابات في محافظة أربيل، مجلة زانكو للعلوم الإنسانية، جامعة صلاح الدين – أربيل، العدد (۵)، المجلد (۲۰)، لسنة، ۲۰۱۶.</p>

<p>9. أثر درجات الحرارة والرطوبة في التنمية السياحية في أفضية (سوران، رواندز، جومان)، مجلة جامعة دهوك للعلوم الإنسانية، العدد (1)، المجلد (22)، 2019.</p> <p>10. مؤشرات التوازن الحراري لجسم الإنسان في العراق – دراسة في المناخ التطبيقي، مجلة الآداب، كلية الآداب/ جامعة بغداد، العدد (134) أيلول 2020.</p> <p>11. أثر العوامل الطبيعية في التوزيع الجغرافي لمزارع الأسماك في محافظة أربيل/ مقبول للنشر في مجلة زانكو للعلوم الإنسانية، جامعة صلاح الدين – أربيل.</p> <p>12. الحماية القانونية للغابات من المخاطر التي تواجهها في إقليم كردستان – العراق، بحث منشور في وقائع المؤتمر الدولي السادس للقضايا القانونية 2021، جامعة تيشك الدولية، 2021 (130-143).</p>	
<p>دهرامته سروشتييه كان/ دهرامته سروشتى و سه رچاوهى سروشتى/ خاك / رووهكى سروشتى/ دهرامته ناوييه كان/ دهرامته كانزاييه كان</p>	<p>9. وشه سه ره كيه كان</p>
<p>10. ناوه رووكى گشتى كورس:</p> <p>له سالى خویندنى (2022-2023) ههول ئه دهین بابه ته كانى په یوه ست به جوگرافياى دهرامته سروشتييه كان به خهینه پوو، له پيشه وهدا پیناسه كردنى دهرامته سروشتى، جوره كانى دهرامته سروشتى، و پۆلینكراوه كانى دهرامته سروشتييه كان، و گرنكى دهرامته سروشتييه كان، ئینجا دینه سه ره باسى گرنگترین دهرامته سروشتييه كان، به م شیوه یه ی خواره وه:</p> <p>یه كه م – دهرامته خاك</p> <p>دووه م – دهرامته رووهكى سروشتى</p> <p>سپیه م – دهرامته ناوييه كان</p> <p>چواره م – وزه ی خۆر</p> <p>پیتنجه م – وزه ی با</p> <p>شه شه م – دهرامته كانزاييه كان</p>	

١١. نامانجه کانی کۆرس

گرنتین نامانجه کانی خویندنی ئەم کۆرسه بریتیه له تیگه یشتنی تهواوی قوتابیان له وورده کاریه کانی بابتهی جوگرافیای دهرامه ته سروشتیه کان، ههروهها ناساندنی زاواه کان و وورده کاریه کانی دهرامه ته سروشتیه کان و گرنگی ئەم دهرامه تانه به شیوه یهکی گشتی. له هه مان کاتدا نامانجه کانی کۆرس بریتی ده بیته له به ستنه وهی زاواه و دیارده کانی نیو ئەم کۆرسه به لایه نی پراکتیکی و به رجه سته بوونیان له واقیعدا و خستنه پووینان له به رده م قوتابیان و ناشنا بوونیان تاوه کو له ژیا نی پراکتیکی سوودی لیوه ریگرن و رهنگدانه وهی هه بیته و زانیارییان ده وله مه ند بیته له سه ر دهرامه تی سروشتی و جۆره کانی و چۆنیه تی سوود وه رگرتن لییان.

١٢. نهرکه کانی قوتابی

بۆ به ده یه نانی نامانجه کانی کۆرس بووکه که به باشترین شیوه و تیگه یشتنی قوتابیان بۆ گرنگترین بابته کان و تیۆره کانی جوگرافیای دهرامه ته سروشتیه کان، پێویسته قوتابی له کاتی وانه کاندایه بی دواکه و تن ناماده بیته، و له ناو هۆلی وانه ووتنه و هدا پێویسته پابه ندی پاراستنی هیمنی ناو هۆله که بیته، و ناگاداری مامۆستا بن و نه رکه کانی رۆژانه یان به جی بگه یزن، له گه ل نووسینه وهی تیپینی و پرسیارو وه لانه کانی مامۆستای وانه، و ناماده کردنی سیمینارو راپۆرت له کاتی داوا کردنیان له لایه ن مامۆستای وانه وه بۆ بابته تیکی دیاریکراوی ئەم کۆرسه، و ناماده باشی به رده وامیان بۆ تاقیکردنه وه به هه موو جۆره کانی وه، وه ک تاقیکردنه وهی زاوه کی و نووسراو و (Quiz)، و تیسته و تاقیکردنه وهی دیکه.

١٣. ریگه ی وانه ووتنه وه

به کارهینانی ریگه جۆراو جۆره کانی وانه ووتنه وه، به پێی بابتهی په یوه ندر، وه ک ریگه ی محازه ره، و ریگه ی گفتوگۆی داخراو و کراوه، و ریگه ی دیالۆگ، و شیکردنه وهی، سه رباری به کارهینانی نامیری داتاشۆ (Data Show)، له گه ل ته خته سپی بۆ روونکردنه وهی داتا و چه مک و نمونه ی په یوه سته به بابتهی جوگرافیای دهرامه ته سروشتیه کان و وورده کاریه کانی. ههروهها پشت به ستن به و نه خشه و یئانه ی په یوه ستن به بابته کانی خویندنی. ههروهها باش خۆ ناماده کردن بۆ بابتهی وانه که و به ر له رافه کردن و روونکردنه وه بابته که ده توانین پشت به هۆیه کانی روونکردنه وه به ستن بۆ نمونه ده توانین له ریگای به کارهینانی (پاوه ریپۆینت) بابته که مان پۆلین بکه ین و ناو نیشانه سه ره کییه کان و پێناسه و نه خشه و یئنه ی تاییه ته به بابته که بخینه روو جگه له به کارهینانی ته خته ی سپی بۆ نووسین و روونکردنه وهی خالی گرنگ و پێویسته.

١٤. سیسته می هه لسه نگاندن

قوتابی ده بیته له ماوه ی کۆره سه کانی خویندن دوومانگ جاری تاقیکردنه وهی کتییی داخراو ئانجامبدا وه لا تاقیکردنه وه یکش له سه ر ٢٠ نمره ده بیته یه که میان له مانگی شوبات ده بیته نه وهی تریا له مانگی مایس ده بیته. و اتا کۆی نه مره ی کوششی سالانه ی قوتابی ٤٠ نمره ده بیته، تاقیکردنه وهی کۆتایی سالایش له سه ر ٦٠ نمره ده بیته له کۆتایشه هه ردوو نمره کۆ ده کرێته وه نمره ی سالانه ی قوتابی ده رده چیت به م

شێوهی خوارهوه:

ئه‌زموونی یه‌که‌می ٢٠٪

ئه‌زموونی دووهم ٢٠٪

ئه‌زموونی کۆتایی سال ٦٠٪

١٥. ده‌رئه‌نجامه‌کانی فی‌ربوون

گرنه‌ترین ده‌رئه‌نجامه‌کانی خوێندنی بریتی ده‌بێت له‌ فی‌ربوون و تی‌گه‌یشتنی قوتابی بۆ چه‌مکه‌ گرنه‌گه‌کانی بابه‌تی جوگرافییای ده‌رامه‌ته‌ سروشتییه‌کان، بۆ ئه‌وه‌ی له‌ دوا رۆژداو له‌ دوا‌ی ده‌رچوونی له‌ قۆناغی به‌کالۆریۆس پشت ئه‌ستور بێت به‌ زانیارییه‌یه‌ له‌م کۆرسه‌دا ده‌ستی که‌وتوون له‌ توێژینه‌وه‌ و لیکۆڵینه‌وه‌ وانه‌گوتنه‌وه‌ له‌ بواره‌کانی جوگرافییای ده‌رامه‌ته‌ سروشتییه‌کان بۆ ئه‌وه‌ی زیاتر سوودیان لێ‌وه‌ر بگیریت له‌ ژبانی رۆژانه‌وه‌ پراکتیکیدا و ئاماده‌کردنی کادیری لیهاتوو بۆ بازا‌ی کارو و زانست و پ‌سپۆر له‌ ده‌رامه‌ته‌ سروشتییه‌کان. هه‌روه‌ها گرنه‌گی بابه‌تی ئه‌م کۆرسه‌ له‌وه‌ ده‌بینین که‌ ته‌وه‌ره‌ سه‌ره‌کیه‌کانی جوگرافییای ده‌رامه‌ته‌ سروشتییه‌کان کاریگه‌ری راسته‌وخۆی هه‌یه‌ له‌سه‌ر مرۆف و کاره‌کانی به‌شێوه‌یه‌کی راسته‌وخۆ بۆیه‌ ئاشناکردنی قوتابی به‌م بابه‌ته‌ ژۆر گرنه‌گه‌ و ده‌کریت له‌ رینگه‌ی ئه‌م بابه‌ته‌ قوتابی ئاشنای گرنه‌گی و کاریگه‌ری ده‌رامه‌ته‌ سروشتییه‌کان بێت.

١٦. لیستی سه‌رچاوه‌کان:

- د. ازاد محمد أمين النقشبندي و د. تغلب جرجيس داود: جغرافية الموارد الطبيعية، وزارة التعليم العالي والبحث العلمي، جامعة البصرة، ١٩٩٠.
- د. محمد أزهر سعيد السماك و د. باسم عبدالعزيز الساعاتي: جغرافية الموارد الطبيعية، وزارة التعليم العالي والبحث العلمي، جامعة الموصل، ١٩٨٨.
- د. هاورئ ياسين محمد أمين: جوگرافياى ده‌رامه‌ته‌ سروشتییه‌کان، بلاکراوه‌کانی ناوه‌ندی غه‌زه‌لنوس بۆ چاپ، سلیمانی، ٢٠١٥.

<p>ناوی ماموستای وانهبیژ</p>	<p>۱۷. بابتهکان</p>
<p>ههفتهی یه کهم ۲۰۲۲/۹</p>	<p>پیناسهی دهرامهته سروشتیهکان/ دهرامهت و سهراچاوه</p>
<p>ههفتهی دووهم ۲۰۲۲/۹</p>	<p>گرنگی دهرامهته سروشتیهکان</p>
<p>ههفتهی سییهم ۲۰۲۲/۹</p>	<p>پۆلینکراوهکانی دهرامهته سروشتیهکان</p>
<p>ههفتهی چوارهم ۲۰۲۲/۱۰</p>	<p>پاراستنی دهرامهته سروشتیهکان</p>
<p>ههفتهی پینجهم ۲۰۲۲/۱۰</p>	<p>خاڪ و گرنگی خاك وهك دهرامهتییکی سروشتی</p>
<p>ههفتهی شهشهم ۲۰۲۲/۱۰</p>	<p>كیشهکانی خاك و ریگهکانی پاراستنی</p>
<p>ههفتهی حهفتهم ۲۰۲۲/۱۰</p>	<p>رووهکی سروشتی (دارستانهکان و گزویگیا)</p>
<p>ههفتهی ههشتم ۲۰۲۲/۱۱</p>	<p>گرنگی دارستانهکان وهك دهرامهتییکی سروشتی</p>
<p>ههفتهی نۆیهم ۲۰۲۲/۱۱</p>	<p>دهرامهتی ناوی</p>
<p>ههفتهی دهیهم ۲۰۲۲/۱۱</p>	<p>دابارین و ناوی ژیرزهوی و سهرزهوی</p>
<p>ههفتهی یازدهم ۲۰۲۲/۱۱</p>	<p>دهریا و زهریاكان</p>
<p>ههفتهی دوازدهم ۲۰۲۲/۱۲</p>	<p>سهراچاوهی وزهی خۆر</p>
<p>ههفتهی سیزدهم ۲۰۲۲/۱۲</p>	<p>سهراچاوهی وزهی با</p>
<p>ههفتهی چواردهم ۲۰۲۲/۱۲</p>	<p>دهرامهته كانزاییهکان</p>
<p>تاقیکردنهوی کۆرسی یه کهم</p>	<p>۱۸-۱۲ تاوه کو ۱۲/۳۰ تاقیکردنهوه</p>
	<p>۱۸. بابتهتی پراکتیک (نهگهر ههبیته)</p>
	<p>نبیه.</p>

۱۹. تاقىكر دنه وه كان

۱. دارشتن:

پ/ پیناسه‌ی ده‌رامه‌ته سروشتیه كان بکه.

پ/ به‌كورتی باسی وزه‌ی خۆر بکه وهك سه‌رچاوه‌یه‌کی گرنگ بۆ ده‌ستكه‌وتنی وزه.

۲. راست وچه‌وت:

۱. وزه‌ی با ده‌چینه ناو چوارچیه‌ی ده‌رامه‌ته سروشتیه نوپوه‌وه‌كان.

۲. ده‌رامه‌تی ناوی كارىگه‌رى و گرنگى كه‌مه له جيهاندا.

۳. بژارده‌ی زۆر:

ده‌رامه‌ته سروشتیه‌كان له‌سه‌ر بنه‌مای پۆلین ده‌كرین بۆ ده‌رامه‌تی نوپوه‌وه و نوپنه‌بووه‌وه.

ا. گرنگى ب. جیۆلۆجى ج. سروشتى د. له‌بننه‌هاتن.

۲۰. تیبینی تر

۲۱. پیداجوونه‌وه‌ی هاوه‌ل